

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Словацький університет сільського господарства, м. Нітра, Словаччина
Дрезденський університет прикладних наук, м. Дрезден, Німеччина
Чеський університет природничих наук, м. Прага, Чехія
Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України
Білоцерківська дослідно-селекційна станція ІБКіЦБ НААН України
Інститут картоплярства НААН України

VI МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
присвячена видатним вченим
Васильківському С.П. і Молоцькому М.Я. –
засновникам наукової школи з селекції
та насінництва пшениці і картоплі.

АГРАРНА ОСВІТА І НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
27 березня 2025 року

м. Біла Церква

Левченко Т.М., Байдук Т.О., Вересенко О.М., Гуренко А.В. АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВНИХ СЕЛЕКЦІЙНИХ НОМЕРІВ ЛЮПИНУ БІЛОГО ЗА БІОХІМІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ЯКОСТІ НАСІННЯ	57
Листуха М.М., Сіроштан А.А. ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ РОСЛИН ФУНГІЦИДАМИ	58
Лозінська Т.П. ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ ТА ТРАНСГРЕСИВНА МІНЛИВІСТЬ МАСИ ЗЕРНА КОЛОСА У ГІБРИДНИХ ПОКОЛІННЯХ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ	61
Лозінський М.В., Зінченко С.В., Самойлик М.О., Устинова Г.Л., Юрченко А.І. КОРЕЛЯЦІЙНИЙ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІНО-СКАНДИНАВСЬКОГО ІНДЕКСУ З ЕЛЕМЕНТАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ У ПОПУЛЯЦІЙ F ₂ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	63
Любченко А.І., Любченко І.О., Сержук О.П. УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ РИЖІЮ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМИ ВИСІВУ ТА ШИРИНИ МІЖРЯДДЯ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	66
Мурашко Л.А., Кириленко В.В., Гуменюк О.В., Судненко Ю.М. АДАПТИВНА ВЛАСТИВОСТІ ТА СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ ПОПУЛЯЦІЙ F ₃ <i>TRITICUM</i> <i>AESTIVUM</i> L. ЗА ОЗНАКОЮ «МАСА ЗЕРНА З ГОЛОВНОГО КОЛОСА»	69
Муха Т.І., Кириленко В.В., Судненко Ю.М., Гуменюк О.В., Мурашко Л.А., Сіроштан А.А. ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ НА ЕНЕРГІЮ ПРОРОСТАННЯ НАСІННЯ <i>TRITICUM</i> <i>AESTIVUM</i> L. В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	71
Okselenko O., Nazarenko M. ACTION OF THE TRITON-305X FOR WINTER WHEAT	74
Панченко Т.В., Федорук Ю.В., Покотило І.А. ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПЕРЕЗИМІВЛІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В 2025 РОЦІ В УМОВАХ НВЦ БНАУ	77
Перегрим О.Р. МОДЕЛЬ СОРТУ ТИМОФІЇВКИ ЛУЧНОЇ ДЛЯ УМОВ ПЕРЕДКАРПАТТЯ	79
Пикало С.В., Юрченко Т.В., Харченко М.В., Пірич А.В. ОЦІНКА СТІЙКОСТІ ДО ВОДНОГО ДЕФІЦИТУ ГЕНОТИПІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗА УМОВ <i>IN VITRO</i>	81
Позняк О.В., Кондратенко С.І. СЕЛЕКЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ ЦИБУЛІ БАГАТОЯРУСНОЇ (<i>Allium</i> <i>proliferum</i> Schrad)	85
Правдзіва І.В., Василенко Н.В. МІНЛИВІСТЬ НАТУРИ ЗЕРНА <i>TRITICUM AESTIVUM</i> L. ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	88
Рябовол Л.О., Рябовол Я.С., Федоренко С.В., Фесько М.В. ФОТОСИНТЕТИЧНА АКТИВНІСТЬ ЗРАЗКІВ РІЗНИХ МОРФОТИПІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	90
Сидорова І.М., Куманська Ю.О., Дубовик Н.С. ВПЛИВ МУТАГЕНІВ НА ПОКАЗНИК КІЛЬКОСТІ КОЛОСКІВ У КОЛОСІ В СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	93
Сіроштан А.А., Бордюг А.М. УРОЖАЙНІСТЬ І ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА СТРОКУ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	95
Січкач В.І., Лаврова Г.Д. ПОСУХОСТІЙКІ КОЛЕКЦІЙНІ СОРТОЗРАЗКИ СОЇ (<i>Glycine max</i> (L.) Merr.)	97
Shyta O., Filipova L., Matskevych V. INFLUENCE OF LIGHT ON THE DETERMINATION OF RHIZOGENESIS OF ALMOND PLANTS <i>IN VITRO</i>	100
Тимко Л.В., Гайдук Л.В. ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ КАРТОПЛІ НА ДЕРНОВО- ПІДЗОЛИСТИХ СУПЩАНИХ ҐРУНТАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ	103

УДК: 631.524.85"2025":633.11"324":631.117:378.4

Панченко Т. В., канд. с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри

Федорук Ю. В., канд. с.-г. наук, доцент

Покотило І. А., канд. с.-г. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

panchenko.taras@gmail.com

ДІАГНОСТИКА СТАНУ ПЕРЕЗИМІВЛІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В 2025 РОЦІ В УМОВАХ НВЦ БНАУ

Лісостепова та степова зона є основними регіонами для вирощування пшениці озимої в Україні, де в середньому розташовано понад 90 % всіх площ під озимими культурами. Озима пшениця займає понад 60 % від загальної площі зернових культур. Урожайність озимої пшениці значною мірою залежить від погодних умов осіннього, зимового та весняно-літнього періодів. Нерідко суворі умови зими, такі як сильні морози або відсутність снігового покриву, льодова кірка, снігова пліснява призводять до загибелі посівів пшениці озимої, що значно знижує її урожайність. З метою перевірки стану озимини проведено обстеження посівів восьми сортів пшениці озимої на площі 238 га.

Ключові слова: пшениця озима, сорт, стан перезимівлі, кустистість, підживлення.

Panchenko T. V., Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor, Head of the Department

Fedoruk Y. V., Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor

Pokotilo I. A., Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor

Bila Tserkva National Agrarian University

DIAGNOSTICS OF THE STATE OF WINTER WHEAT VARIETIES IN 2025 IN THE CONDITIONS OF THE NVC BNAU

The forest-steppe and steppe zones are the main regions for growing winter wheat in Ukraine, where on average more than 90 % of all areas under winter crops are located. Winter wheat occupies more than 60 % of the total area of grain crops. The yield of winter wheat largely depends on the weather conditions of the autumn, winter and spring-summer periods. Often, harsh winter conditions, such as severe frosts or lack of snow cover, ice crust, and snow mold, lead to the death of winter wheat crops, which significantly reduces its yield. In order to check the condition of winter crops, a survey of crops of eight varieties of winter wheat was conducted on an area of 238 hectares.

Keywords: winter wheat, variety, overwintering condition, bushiness, top dressing.

Перезимівля озимих хлібів – це одна з найкритичніших агрономічних задач у вирощуванні зернових, яка потребує особливої уваги та виваженого підходу. Враховуючи важливість цього етапу, необхідно знаходити ефективні методи для мінімізації негативних наслідків, пов'язаних з зимовими умовами, щоб зберегти живими рослини і досягти високих врожаїв у наступному сезоні. Добір відповідного сорту пшениці озимої важливий етапом для забезпечення успішної перезимівлі та подальшого розвитку рослин на наступний рік [1]. Від успішності перезимівлі залежить не лише кількість, але й якість майбутнього врожаю, тому агрономи повинні враховувати і по можливості керувати численними факторами, що впливають на цей процес.

У кінці лютого 2025 року на початку відростання озимих культур від керівництва НВЦ БНАУ надійшла пропозиція, оцінити стан озимих культур після виходу з зими. Під керівництвом викладачів кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин БНАУ Панченка Т. В., Федорука Ю. В., Покотила І. А., було організовано заняття в умовах

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОСЛИН

виробництва зі студентами 3 курсу ОР «Бакалавр» напрямку 201»Агрономія».

Обстежено посіви восьми сортів пшениці озимої м'якої площею 238 га і викладено свої висновки та пропозиції в акті обстеження полів.

Мета. Навчити студентів:

- а) оцінювати стан перезимівлі озимих культур;
- б) практично виконувати всі правила, передбачені методикою оцінки стану озимих в період весняного відростання рослин;
- в) аналізувати отримані результати;
- г) зробити прогноз біологічної урожайності озимих культур;
- д) визначити ступінь зрідженості посівів;
- е) визначити доцільність подальшого використання обстежених посівів;
- є) розробляти заходи з догляду за посівами різного ступеня зрідження;
- ж) скласти відповідний документ після проведення обстежень посівів.

Завдання: а) оцінити стан перезимівлі озимих культур після весняного відростання рослин;

б) встановити для конкретного поля, ділянки необхідну кількість проб (ділянок) для підрахунку стану перезимівлі озимих культур після початку весняного відростання;

в) підрахувати кількість всіх рослин в кожній пробі, в т.ч. живих, мертвих, сумнівних;

г) обчислити фактичну густоту рослин, стебел (загальну і продуктивних) на 1 га;

д) дати агрономічну оцінку посівам озимих культур у відповідності з установленою фактичною густотою рослин та можливою кількістю продуктивних стебел;

е) встановити можливу біологічну урожайність посівів з урахуванням фактичної густоти рослин та можливої кількості продуктивних стебел;

є) розробити заходи по догляду за посівами різного ступеня зрідження після перезимівлі (на початку весняного відростання рослин).

Визначення стану сортів пшениці озимої проводили згідно методики польових досліджень [2], результати відображені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Результати обстеження сортів пшениці озимої в умовах НВЦ БНАУ

№	Сорт	№ поля	Площа, га	Дата сівби	Кількість рослин на м ²
1	Наснага	7 о.с	74	16-17.10.2024	350
2	Реформ	6 о.с	8	18.10.2024	360
3	Юлія	6 о.с	8	18.10.2024	313
4	Турандот	6 о.с	8	18.10.2024	384
5	Манчболд	6 о.с	8	18.10.2024	403
6	Наснага	6 о.с	24	19.10.2024	357
7	Шестопалівка	2 о.с	84	20-22.10.2024	392
8	Мудрість Одеська	6 к.с	24	23-24.10.2024	387

За результатами огляду комісія зробила висновки та надала рекомендації:

1. Посіви сортів пшениці озимої визнати «задовільними».
2. У зв'язку з тим, що рослини слаборозвинені мають лише 2-3 листки і повністю відсутня вторинна коренева система, вони нерозкущені, одностеблові: рекомендуємо

терміново провести підживлення посівів пшениці озимої азотом в нормі 30 кг/га д.р. та подальшим боронуванням легкими чи середніми боронами під кутом 45 градусів до напрямку сівби з метою покращення загального стану рослин, утворення вторинної кореневої системи, стимулювання весняного кущення, розпушення верхнього шару ґрунту (закриття вологи).

3. Для покращення осіннього кущення рослин необхідно у 2025 році підібрати попередники, що рано звільняють поле за потреби провести десикацію посіву попередника і висіяти сорти пшениці озимої в другій–третій декаді вересня, але не пізніше першої декади жовтня.

Список літератури

1. Корхова М. М. Перезимівля пшениці озимої. *Агробізнес сьогодні*. 2021. № 05 (444). С. 24–25.
2. Програма та методика проведення навчальної практики. Навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності – 201 Агрономія / В. С. Хахула, О. С. Городецький, Л. А. Козак та ін.; За ред. О.С. Городецького. Біла Церква, 2023. 182 с.

УДК: 631.527:633.24

Переґрим О. Р., канд. с.-г. наук, с.н.с.

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

Olya1106@meta.ua

МОДЕЛЬ СОРТУ ТИМОФІЇВКИ ЛУЧНОЇ ДЛЯ УМОВ ПЕРЕДКАРПАТТЯ

Створення моделі майбутнього сорту відіграє важливу роль у селекційній роботі. На основі результатів досліджень розроблено і запропоновано модель сорту тимофіївки лучної для умов Передкарпаття. Ця модель забезпечує при сінокісному використанні врожай зеленої маси 36,8 т/га, сухої речовини – 9,30 т/га, насіння – 0,38 т/га і при пасовищному використанні 30,8 т/га зеленої маси, 3,51 т/га сухої речовини. Оптимальні параметри моделі сприятимуть підвищенню ефективності добору господарсько-цінних генотипів рослин та цілеспрямованості селекційних процесів при створенні високопродуктивних сортів даної культури.

Ключові слова: тимофіївка лучна, сорт, модель, продуктивність, зразок.

Perehrym Olha, candidate of agricultural sciences, senior researcher

Institute of Agriculture of Carpathian Region of NAAS

MODEL OF THE MEADOW TIMOTHY VARIETY FOR THE CONDITIONS OF PRE-CARPATHIAN REGION

The creation of a model of the future variety plays an important role in breeding work. Based on the results of the study, a model of the meadow timothy variety for the conditions of Pre-Carpathian region was development and proposed. This model provides a yield of green mass as of 36.8 t/ha, dry matter – 9.30 t/ha, seed – 0.38 t/ha when used for haymaking and 30.8 t/ha of green mass, 3.51 t/ha of dry matter when used for grazing. The optimal parameters of the model will contribute to increasing the efficiency of the selection of economically valuable plant genotypes and the purposefulness of breeding process when creating highly productive varieties of the crop.

Keywords: meadow timothy, variety, model, productivity, sample.

Тимофіївка лучна (*Phleum pratense* L.) – одна з найбільш поширених верхових багаторічних злакових трав сінокісно-пасовищного використання. Ця культура пізньостигла, хоч навесні розвивається досить швидко. Повного розвитку досягає на другий рік життя, утримується в травостой впродовж 6-ти і більше років. Після